

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БОЕРГАН АВЫЛ ЖЫРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«25» ноября 2019 ел

№ 50/2

Боерган авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы түрүнда

Бюджет процессын жайга салу өлешендә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Тукай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Боерган авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Боерган авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы түрүнда нигезләмәне күшүмтә нигезендә расларга.
2. Элеге каарны мәгълүмат стендларында һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында (<http://prav.tatarstan.ru>), шулай ук Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (tukay.tatarstan.ru) урнаштырырга.
3. Элеге каар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә һәм 2020 елга һәм 2021, 2022 еллар планы чорына Боерган авыл жирлеге бюджетын төзегендә һәм үтәгендә кулланылырга тиеш.
4. Элеге каар үтәлешен тикшереп торуны бюджет, салымнар, финанслар һәм икътисад буенча дайими комиссиягә йөкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет рәисе

З.М.Камилҗанов

Тукай муниципаль районы Боерган авыл жирлегендэ бюджет төзелеше һэм процессы турында нигезлэмэ

ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БОЕРГАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДЭ БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЕШЕ ҺЭМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛЭМЭ

I. Гомуми нигезлэмэлэр

1 статья. Элеге нигезлэмэ белэн жайга салына торган хокукий мөнэсэбэтлэр

Тукай муниципаль районы Боерган авыл жирлегендэ бюджет төзелеше һэм бюджет процессы турында элеге нигезлэмэ (алга таба – нигезлэмэ) Россия Федерациисе Конституциясе, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Боерган авыл жирлеге» муниципаль берэмлэгэ уставы нигезендэ Тукай муниципаль районы Боерган авыл жирлеге (алга таба – авыл жирлеге) бюджетын төзү, карау, раслау, үтэү һэм үтэлешен контрольдэ тоту барышында, шулай ук муниципаль бурыч алулар һэм муниципаль бурыч белэн идарэ иту процессында бюджет мөнэсэбэтлэрэндэ катнашучылар арасында барлыкка килгэн бюджет-хокук мөнэсэбэтлэрэн жайга сала.

2 статья. Авыл жирлегендэ бюджет хокук мөнэсэбэтлэрэн гамэлгэ ашигуның хокукий нигезлэре

Авыл жирлеге бюджеты Тукай муниципаль районы Боерган авыл жирлеге Советы карары белэн эшлэнэ һэм раслана.

3 статья. Элеге нигезлэмэдэ үзүүлчилгээний төшөнчлээр һэм терминнаар

Элеге нигезлэмэдэ Россия Федерациисе Бюджет кодексы белэн билгелэнгэн төшөнчлээр һэм терминнаар үзүүлчилгээний төшөнчлээр һэм терминнаар үзүүлчилгээ.

II. Авыл жирлегенең бюджет вэкалэлэр

4 статья. Авыл жирлегендэ бюджет процессының төп этаплары

Авыл жирлеге бюджет процессы түбэндэгэ этапларны үз эченэ ала:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һэм раслау;
- бюджет үтэлеше;
- бюджет турында каарга үзгэрешлэр һэм өстэмэлэр керту;
- бюджет үтэлеше турында хисапны раслау;

- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Авыл жирлегендә бюджет процессында катнашучылар:

- Совет;
- Башкарма комитет;
- бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары) ;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары) ;
- эчке муниципаль финанс контроле органы;
- контроль-хисап палатасы;
- Тукай муниципаль районнының финанс-бюджет палатасы (алга таба – район ФБП).

6 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетын, аның үтәлеше турында хисапны карый һәм раслый, авыл жирлеге бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, авыл жирлеге уставы, әлеге нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Советка Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча, компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен, авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәkle мәгълүмат бирелергә тиеш.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) авыл жирлеге бюджеты проектын төзүне тәэмин итә, аны кирәkle документлар һәм материаллар белән авыл жирлеге Советына раслауга кертә, бюджетара трансферларны булу методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый, авыл жирлеге бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, авыл жирлеге Советы раславына авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Район ФБП авыл жирлеге бюджеты проектын төзи, авыл жирлеге бюджеты үтэлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Район ФБП ай саен Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджетның касса үтэлеше турында хисап төзи һәм тапшыра.

ФБП Авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килешү нигезендә гамәлгә ашыра:

- жирлек бюджетының үтэлешен тикшереп тору;
- жирлек бюджеты турындагы каарлар проектларына экспертиза ясау;
- жирлек бюджетының үтэлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;
- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеккә аудит үткәрә;

- муниципаль милектәге мөлкәт белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибе үтэлешен тикшереп тору;

- эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты бюджет чараларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра;

- Бөргөн авыл жирлегендә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

- «Россия Федерациисе субъектларының контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февраленәгә N 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7 статья. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре

Бюджет керемнәре Россия Федерациисе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турында законнар, башка мәжбүри түләү турында законнар нигезендә формалаша.

Бюджет керемнәренә салым, салым булмаган һәм түләүсез керемнәр керә.

Бюджетның салым керемнәренә салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациисе законнары, салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациисе субъекты законы, авыл жирлегенең норматив хокукий актлары белән каарлган федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнар, шулай ук алар буенча пеня һәм штрафлар керә.

Бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациисе Бюджет кодексының 41, 42, 46 һәм 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

8 статья. Авыл жирлеге бюджеты чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру федераль дәүләт хакимиите органнары, Россия Федерациисе субъектлары дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен бүлешүгә Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән

чыгым йөклөмөләре нигезендә гамелгә ашырыла, аларның үтәлеше Россия Федерациясе законнары һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында авыл жирлеге бюджеты хисабына булырга тиеш.

9 статья. Муниципаль бурыч алулар

Авыл жирлегенең муниципаль бурычы структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөклөмөләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөклөмөләре төркеменнән гыйбарәт.

2. Тукай районы Боерган авыл жирлегенең озак сроклы йөклөмөләре түбәндәгеләр буенча булырга мөмкин:

- Тукай районы Боерган авыл жирлегенең гарантиясе (муниципаль гарантияләр);
- Тукай районының Боерган авыл жирлеге тарафыннан кредит оешмаларыннан алынган кредитларга;
- Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- Тукай районы Боерган авыл жирлегенең кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә).

Тукай районы Боерган авыл жирлегенең бурыч йөклөмөләре, әлеге пунктта каралғаннан тыш, башка төрләрдә яши алмый.

3. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- муниципаль гарантияләр буенча йөклөмөләр күләме;
- Тукай районы Боерган авыл жирлеге алган кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- Тукай районы Боерган авыл жирлегенең юкка чыгарылмаган бурыч йөклөмөләре күләме (күрсәтелгән) күләменнән тыш.

4. Тукай муниципаль районның Боерган авыл жирлегенең озак сроклы (кимендә бер ел), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) йөклөмөләре кыска сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмәсе тулысынча туктатылган (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөклөмөләр һәм муниципаль хокукий актлар белән башкарылмаган) очракта, муниципаль бурыч йөклөмәсе шартларында каралган чорны юкка чыгару датасыннан соң өч ел эчендә муниципаль гарантия срокы тәмамланган һәм Бюджет кодексында каралган башка очракларда күрсәтелгән йөклөмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр авыл жирлеге Советы карары белән башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән сроклар тәмамлангач, авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенең Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән авыл жирлегенең муниципаль бурыч йөклөмөләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында карар чыгара.

Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмөләрен

туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациясенең бюджет законнары белән билгеләнә.

7. Муниципаль гарантия түбәндәгеләрне тәэммин итәргә мөмкин:

- принципалның бенефициар алдындағы бурычын (тәп йөкләмәне) тиешенчә үтәве;

- коммерциясез характердагы гарантияле очрак килеп туганда барлыкка килгән зиянны каплау.

Муниципаль гарантия бирү шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм муниципаль гарантия бирү турында шартнамә белән билгеләнә.

Муниципаль гарантияләр Тукай районы Боерган авыл жирлеге исеменнән Тукай районы Боерган авыл жирлеге Советының чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында Каарында күрсәтелгән гарантияләрнең гомуми суммасы нигезендә һәм чикләрендә Тукай районы Боерган авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелә.

Муниципаль гарантия бирү һәм үтәү муниципаль бурыч китабында чагыштырылыш табарга тиеш.

Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе Тукай районының Боерган авыл жирлеге Советы тарафыннан расланы.

8. Муниципаль бурыч белән идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 92.1 статьясы 3 пунктында, 107 статьясы 3, 6 пунктларында һәм 111 статьясында билгеләнгән чикләүләрне үтәү зарурлыгыннан чыгып гамәлгә ашырыла.

Жирле бюджет кытлыгы һәм чираттагы финанс елына муниципаль бурычның чикле күләме, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, Тукай районы Боерган авыл жирлеге Советы карары белән чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында карар белән билгеләнә.

Хисап финанс елына жирлек бюджеты үтәлеше турындағы хисап буенча Тукай районы Боерган авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында карары белән расланган Чираттагы финанс елында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнарының, Россия Федерациясе бюджет системаһы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш, инч чик күләме жирле бюджет чыгымнарының 15 процентыннан артмаска тиеш,.

Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру (муниципаль бурычны реструктуризацияләү һәм түләү максатларында бурыч йөкләмәләрен кабул итүдән тыш), муниципаль гарантияләрне бирү жирле бюджет үтәлеше барышында күрсәтелгән чикләүләрне бозган очракта башкарыла алмый.

Тукай районы Боерган авыл жирлеге Советы чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында карар кабул итү, жирлек бюджеты проектын төзу этабында һәм жирлек бюджетын үтәү барышында, шулай ук Тукай районы Боерган авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан муниципаль бурыч белән идарә итү барышында үз компетенциясе чикләрендә күрсәтелгән чикләүләрне үтәүне тәэммин итәргә тиеш.

9. Тукай районы финанс-бюджет палатасы Боерган авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсендә алыш бара, аңа Россия Федерациясе Бюджет кодексы, шулай ук Тукай районы Боерган авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан расланган Боерган авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсендә алыш бару тәртибе нигезендә мәгълүматлар кертелә.

10 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан бирелэ торган бюджетара трансфертлар формалары

Авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбэндэгэ формада бирелэ:

- муниципаль берэмлеклэр бюджетларына субсидиялэр;

- Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгелэнгэн очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидиялэр;

- башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгэн килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан авыл жирлеге бюджетыннан район бюджетына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгелэнгэн шартларны үтәгэндә бирелэ.

Жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирүнен максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары нигезендә кабул ителгэн Boerган авыл жирлеге һәм район арасындағы килешүләр белән билгеләнә.

11 статья. Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидиялэр

Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидиялэр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 маддәсендә билгелэнгэн тәртиптә бирелэ.

Элеге маддәненең 1 өлешендә күрсәтелгэн бюджетара субсидиялэр авыл жирлеге бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

12 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан авыл жирлекләре бюджетларына субсидиялэр

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителгэн авыл жирлеге каарларында караган очракларда һәм тәртиптә, жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгэндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатында, башка муниципаль берэмлеклэр бюджетларына авыл жирлеге бюджетыннан субсидиялэр бирелергә мөмкин.

Элеге статьяда күрсәтелгэн субсидиялэрне бирү максатлары һәм шартлары авыл жирлеге һәм район Башкарма комитетлары каарлары белән билгелэнгэн тәртиптә төзелгэн авыл жирлекләре башкарма комитетлары арасында килешүләр белән билгеләнә.

13 статья. Район бюджетына авыл жирлекләре бюджетларыннан башка бюджетара трансферлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган Боерган авыл жирлеге каарларында каарлган очракта һәм тәртиптә Тукай районы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансферлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансферлар бирелергә мөмкин.

III. Бюджет проектын төзү

14 статья. Гомуми нигезләмәләр

Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатында социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән әлеге нигезләмә нигезендә билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты, бюджет проекты авыл жирлегенең муниципаль хокукий актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм планнар чорына) төзелә һәм раслана, әгәр Россия Федерациясе субъекты законы белән (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турындагы законнан тыш) муниципаль авыл жирлекләренең бюджет проектлары төзелә һәм раслана торган срок билгеләнмәгән булса.

Бюджет проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасы;
- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- муниципаль программалар.

15 статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

Авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә өч елдан да ким булмаган вакытка эшләнә.

Авыл жирлеге социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан авыл жирлеге бюджеты проектын авыл жирлеге Советына чыгару турында каар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

Чираттагы финанс елына һәм планнар чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы планнар чорының параметрларын төгәлләштерү һәм планнар чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Бюджет проектын төзү яки карау барышында авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы үзгәрү бюджет проектының төп характеристикалары үзгәрүгә китерә.

16 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә, авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты авыл жирлеге Советына кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясенең салымнар һәм жыемнар турында законнары һәм бюджет законнары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Татарстан Республикасы законнары һәм авыл жирлеге Советы каарлары нигезендә фаразлана.

Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карап проекты авыл жирлеге Советына кертелгән көннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турында каарларга үзгәрешләр кертүне күздә тоткан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерүче авыл жирлеге Советы каарларында чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 январеннән (иртәрәк түгел) үз көченә керү турында нигезләмәләр булырга тиеш.

17 статья. Муниципаль программалар

Авыл жирлегенең муниципаль программалары авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын тормышка ашыру сроклары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру туринда каарлар кабул итү тәртибе авыл жирлеге Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

Авыл жирлеге муниципаль программаларын тормышка ашыруны финанс белән тәэмин итү өчен бюджет ассигнованиеләре күләме авыл жирлеге бюджеты туринда карап нигезендә һәр программага туры килгән бюджет чыгымнарының максатчан статьясы буенча программаны раслаган Башкарма комитет муниципаль хокукий акты нигезендә раслана.

18 статья. Бюджет туринда карап проектын карау һәм раслау

Авыл жирлеге бюджеты туриндагы каарarda бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган төп характеристикалар булырга тиеш.

Бюджет туринда карап белән раслана:

- бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;
- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча яисә бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм

эшчәнлекнең программасыз юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм чираттагы финанс елына һәм (яки) план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең максатчан статьялары (муниципаль) программалар һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм планнар чорында башка бюджетлардан алына һәм (яки) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланган чыгымнарының гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

- чираттагы финанс елыннан һәм планнар чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январе торышына муниципаль эчке бурычның ин югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычының ин югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычының ин югары чиген күрсәтеп;

- авыл жирлеге бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

Авыл жирлеге бюджеты турында каар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектиның план чоры икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Шартлы рәвештә расланган чыгымнар дигәндә план чорында бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре анлашыла.

19 статья. Авыл жирлеге бюджеты проекти белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Киләсе финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында каар проекти белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советына тапшырыла:

- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорына авыл жирлеге социаль-икътисадый үсешенең якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елына авыл жирлеге социаль-

икътисадый үсешенең көтөлгөн нәтижәләре;

- авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (көрөнәрнең гомуми құләме, чыгымнарның, бюджет дефициты (профициты) гомуми құләме) фаразы;

- бюджет проектына аңлатма языу;

- бюджетара трансферларны бүлү методикалары (методика проектлары) һәм хисаплары;

- чираттагы финанс елынан һәм план чорының һәр елынан соң килә торған елның 1 январенә муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычының иң югары чиге;

- ағымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;

- жирле бюджет көрөнәр чыганаклары реестры;

- башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карап белән муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү расланган очракта, бюджет турында карап проектына муниципаль программалар паспортлары тапшырыла (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары).

Авыл жирлеге Башкарма комитеты киләсе финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проектын Совет каравына ағымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

Авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты, әгәр ул авыл жирлеге Советына ағымдагы елның 15 ноябрендә 24.00 сәгатькә кадәр кертелгән булса, вакытында кертелгән дип санала.

20 статья. Бюджет турында карап проектын керту

Авыл жирлеге Советына чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты кертелгәннән соң, бер тәүлек эчендә авыл жирлеге Башлыгы аны район контроль-хисап палатасына экспертиза үткәрү өчен жибәрә. Бюджет проекты шулай ук стендларда, район сайтында рәсми бастырылырга һәм халық тыңлауларына чыгарылырга тиеш.

Район контроль-хисап палатасы 1 декабрьгә кадәр бюджет турында карап проекты хакында, әлеге проектның ачыклаган очракта житешсезлекләрен күрсәтеп, бәяләмә әзерли.

Район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе авыл жирлеге Советы депутатлары тарафыннан авыл жирлеге бюджеты турында карап проектына төзәтмәләр әзерләгендә исәпкә алына.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турында кертелгән карап проекты, район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссиясгә, шулай ук авыл жирлеге Советы депутатларына карауга жибәрелә.

Авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты буенча килешмәгән сораулар барлыкка килгән очракта, авыл жирлеге Башлыгы карапы белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа тигез санда авыл жирлеге Башкарма комитеты һәм Советы вәкилләре керә.

Килештерү комиссиясе авыл жирлеге башлыгы тарафыннан расланган регламент нигезендэ авыл жирлеге бюджеты турында каар проекты буенча бәхәсле мәсьәләләрне карый.

Авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгэн чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында каар тәүлек дәвамында имзалау һәм халыкка житкерү өчен авыл жирлеге Башлыгына жибәрелә.

21 статья. Бюджет турында каарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында каар проектын вакытында кабул итмәү нәтижәләре

Авыл жирлеге бюджеты турындагы каар авыл жирлеге Советы тарафыннан расланган, авыл жирлеге Башлыгы тарафыннан имзаланган һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка игълан ителгән булырга тиеш.

Авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары үз компетенциясе кысаларында бюджет турында кабул ителгән каарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэммин итү буенча бөтен мөмкин булган чараларны күрергә тиеш.

Эгәр чираттагы финанс елына бюджет турында каар финанс елы башыннан үз көченә көрмәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

22 статья. Агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында каарга үзгәрешләр керту

Авыл жирлеге Башкарма комитеты каарның хокукый җайга салу предметы булып торган барлык мәсьәләләр буенча агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджетка үзгәрешләр керту турында проект эшли һәм авыл жирлеге Советына тапшыра.

Авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Советына аңлатма языу һәм тәкъдим ителә торган үзгәрешләрне нигезләү белән жирлек бюджеты турындагы каарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында каар проектын кертә. Күрсәтелгән проектны караганда авыл жирлеге Советы сессияндә авыл жирлеге башлыгы яки ул вәкаләт биргән затның кертелә торган үзгәрешләр турындагы доклады тыңдана.

IV. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

23 статья. Бюджет үтәлеше нигезләре

Авыл жирлеге бюджетының үтәлеше авыл жирлеге Башкарма комитет тарафыннан тәэммин ителә.

Бюджет үтәлешен оештыру район финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарын ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

24 статья. Керемнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Керемнэр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне күздә tota:

- Татарстан Республикасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетына салымнарны, жыемнарны hәм башка керемнэрне бүлүдән кергән керемнэрне авыл жирлеге бюджетының бердәм счетына күчерү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар hәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтару;

- артык түләнгән яисә артык алынган суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;

- авыл жирлеге бюджеты администраторы тарафыннан авыл жирлеге бюджетына түләүләрне төгәлләштерү;

- артык түләнгән яки артык алынган салымнар, жыемнар hәм башка түләүләр суммаларын кире кайтаруны (исәпкә алуны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру өчен кирәkle артык бүленгән суммаларны, средстволарны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процент суммаларын hәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетының бердәм счетыннан күчерү.

25 статья. Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы hәм әлеге нигезләмә таләпләрен үтәп, район ФБП тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне күздә tota:

- бюджет hәм акчалата йөкләмәләрен кабул итү hәм исәпкә алу;
- акча йөкләмәләрен раслау;
- акчалата йөкләмәләрен түләүгә санкция бирү;
- акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен раслау.

26 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасына таянып, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

27 статья. Авыл жирлеге бюджетын үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында расланган каардан артык фактта алынган керемнэрне куллану

Бюджет үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында каарда расланган

керемнэрнең гомуми күләменинән фактта артык алынган керемнэр район ФБП тарафыннан, ағымдагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында каарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурыч алуларга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 маддәсө 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, авыл жирлегенең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жибәрелергә мөмкин.

Субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар һәм физик һәм юридик затлардан максатчан билгеләнеше булган түләүсез керемнэр, шул исәптән әлеге нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә бюджетка күчүче, бюджет үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында каарда расланган керемнэрнең гомуми күләменинән фактта артык алынган керемнэр максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү максатларына туры китерап, ағымдагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турындағы каарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертеп, авыл ңирлеге бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

28 статья. Ағымдагы финанс елы тәмамлану

Авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 маддәсө 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Ағымдагы финанс елында авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләрне төгәлләү, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге маддә таләпләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Ағымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалта.

Ағымдагы финанс елының соңғы эш көненә кадәр авыл жирлеге бюджеты үтәлешенә касса хезмәте курсәтүче орган авыл жирлеге бюджетының бердәм счетындағы калган акчалар чикләрендә билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

Ағымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар формасында алынган бюджетара трансферлар Тукай муниципаль районы бюджеты кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган, субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар формасында алынган бюджетара трансферларның файдаланылмаган калдығы район бюджеты кеременә қучерелмәгән очракта, әлеге акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, район финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә район бюджеты кеременә кайтарылырга тиеш.

V. Бюджет хисаплылығын төзу, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

29 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылығы нигезләре

Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылығы нигезләре Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет исәбе финанс һәм финанс булмаган активларның торышы турында, шулай ук күрсәтелгән активларны һәм йөкләмәләрне үзгәртә торган операцияләр турында акчалата чагылдырылган мәгълүматны жыю, теркәү һәм гомумиләштерүнөң тәртипкә салынган системасыннан тора.

Бюджет исәбе Россия Федерациясе бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе счетлары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенең бюджет хисаплылығын үз эченә ала:

- бюджет үтәлеше турында хисап;
- бюджет үтәлеше балансы;
- эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- акча средстволары хәрәкәте турында хисап;
- аңлатма языу.

Бюджет үтәлеше турында хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турында белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында хисап чорының беренче һәм соңғы көненә бюджет исәбе счетлары планы счетлары буенча авыл жирлегенең финанс булмаган һәм финанс активлары турында мәгълүматлар тупланган.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында белешмәләр туплана һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турында хисап дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча бюджет средстволары белән операцияләре чагылдыра.

Аңлатма языунда Россия Федерациясе Финанс министрлығының норматив хокукий актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә бюджет үтәлеше турында хисапта бирелгән бюджет үтәлеше хакында мәгълүматны тулыландыручи мәгълүматны үз эченә ала.

30 статья. Бюджет хисаплылығын төзу

Авыл жирлегенең бюджет хисаплылығы авыл жирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының җыелма бюджет хисаплылығы нигезендә район ФБП тарафыннан төзелә.

Бюджет хисаплылығы еллык хисап булып тора. Бюджеты үтәлеше турында хисап квартал саен ясала.

Агымдагы финанс елының беренче кварталына, яртыеллыгына һәм тугыз аена авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм авыл жирлеге Советына, район контроль-хисап палатасына жибәрелә.

31 статья. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчет авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзелә һәм авыл жирлеге башлыгына тапшырыла а, андан соң ул авыл жирлеге Советына һәм районның контроль-хисап палатасына юлланачак.

Авыл жирлеге бюджетының үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советының норматив хокукий акты проекты рәвешендә эшләнә.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисап, аны караганчы, авыл жирлеге Советында тышкы тикшерү узарга тиеш, ул авыл жирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә бирүне үз эченә ала.

Еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты районның контроль-хисап палатасына, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмычча, аңа бәяләмә әзерләү өчен, авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бергә авыл жирлеге Советына тапшырылырга тиешле карар проекты һәм башка документлар тапшырыла. Авыл жирлеге үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә авыл жирлеге Советы контроль-хисап палатасы тарафыннан авыл жирлеге Советына, шул үк вакытта авыл жирлеге Башкарма комитетына тапшырыла.

Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмычча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советының бюджет үтәлеше турында карары проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны карау нәтиҗәләре буенча авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында карарны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Авыл жирлеге Советы бюджет үтәлеше турында карары кире каккан очракта, ул дөрес булмаган яки тулы чагылдырылмаган белешмәләрне бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

Бюджет үтәлеше турында авыл жирлеге Советы карары белән хисап финанс елына бюджет керемнәре, чыгымнары һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләме күрсәтелгән авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап раслана. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында карарга аерым күшүмталар белән түбәндәгә күрсәткечләр раслана:

- бюджет керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- керем төрләре кодлары, керемнәрнең ярдәмче төрләре, дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

- бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

VI. Муниципаль финанс контроле

32 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручи органнар

Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм башка норматив хокукий актларны үтәүне тәэмим итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы, эчке, башлангыч, соңғыга бүленә.

Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә контроль-хисап палатасының контроль эшчәnlеге булып тора.

Эчке муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә авыл жирлеге Башкарма комитетының контроль эшчәnlеге булып тора.

Башлангыч контроль Россия Федерациясе бюджет системы бюджетларын үтәү барышында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм кисәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

Соңғы контроль аларны үтәүнен законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында Россия Федерациясе бюджет системы бюджетларын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле рәвешләре һәм тәртибе Бюджет кодексы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары, шулай ук авыл жирлеге башкарма комитетының хокукий актлары белән билгеләнә.

Муниципаль финанс контролен тормышка ашыру ысууллары булып тикшерү, ревизия, тикшереп чыгу тора.

33 статья. Муниципаль финанс контроле объектлары

Муниципаль финанс контроле объектлары (алга таба - контроль объектлары) булып түбәндәгеләр тора:

- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр, алучылар), бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары), бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- муниципаль унитар предприятиеләр;
- юридик затлар (муниципаль учреждениеләрдән, муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарлар, физик затлар жирле бюджеттан акчалар бирү туринда шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын, дәүләт яисә муниципаль гарантияләр бирү туринда шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәү өлешендә.

Муниципаль финанс контроле органдары Россия Федерациясе бюджет системының тиешле бюджетлары акчаларыннан, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системының башка бюджетына бирелгән бюджетара трансферлардан һәм

бюджет кредитларыннан файдалануны тикшереп тора. Мондый контроль шулай ук бюджетара трансфертлар бирелгэн төп бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) һәм бюджет чараларын алучыларга карата да гамәлгә ашырыла.

Контроль объектлары мәнәсәбәтендә (бюджет процессында катнашучылар, бюджет һәм автоном учреждениеләр, дәүләт (муниципаль) унитар предприятиеләр, дәүләт корпорацияләре һәм дәүләт компанияләреннән, устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукый берәмлекләр катнашында хужалык жәмғиятъләреннә һәм ширкәтләреннән, шулай ук устав (жыелма) капиталларында мондый ширкәтләр һәм жәмғиятъләрнең өлеше (өлеше) булган коммерция оешмаларыннан тыш) муниципаль финанс контроле бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне (бүлүчеләрне) тикшерү барышында бюджеттан акча бирү шартларын үтәү өлешендә генә тормышка ашырыла.

Контроль объектларының муниципаль финанс контроле органнарына аларның муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle мәгълүматны, документларны һәм материалларны тапшырмавы яисә үз вакытында тапшырмавы, шулай ук аларны тулы күләмдә тапшырмау яисә дөрес булмаган мәгълүмат, документлар һәм материаллар тапшыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән жаваплылыкка китерә.